

## M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Aprilis' 14-dikén, 1820.

## Nagy Brittanía.

A' Ministerek ellen' való özszeesküvés' tagjai' perének előelintézésére kineveztetett Udvari Biztosság Mártz. 27-dikén özszeegyülekezvén, ugyan ezen napon az az Esküdttékből álló nagy ítélőszék is gyűlést tartott, melly elejébe ezen Vádolási Akta, minekutánna a' nevezett Biztosság által tökéletes formába öntetődött, végső határozás végett terjesztett. Ugyan azon épületben, egy szobába a' 38 vádoltatott személyek, egy másodikban a' tanuk voltak, kiknek száma 30-ra telik, 's a' kik között vagynak az özszeesküdtték közzül is ketten, kiknek neveik Adams és Monument. Ugyancsak ide rakásra hordtták 's özszerakták, hogy mindenek láthassák, azon öldöklő eszközet, nyársat, puskát, hegyes tört, dárdát 's egyéb effélét, mellyeket az ólta, hogy a' Vádoltatottakat elfogták, az ő különb különb tartalék helyeiken megtaláltak. — Itt sok embernek kellett jelen lenni. — A' Királyi Fő Itélőszék' Elölülője nyitotta ki az ülést gyökeres beszéd által. Megértetni iparkodott az Esküdttékekkel azon bűnnek tulajdonságát, mellyel a' megítéltes végett elejekbe állittatott személyek vádoltatnak, hogy mi némü szempontról kellessék nekik ezen bünt tekinteni, és hogy mitsoda büntetések légyenek azok, a' mellyeket a' Birák ezen személyeknek fejekre ki fognak mondani, ha az Es-

küdtték őket, a' feladott vádoltatásra nézve bűnösöknek fogják találni.

London városa' Westminster nevű részének két képviselője szokott lenni a' Parlamentumban. A' minap eloszlott Parlamentumbéliiek voltak, Sir Francis Bourdett és Lamb. Az első most ismét válosztatott, de Lamb nem. Hárman voltak a' Candidatusok, ugymint Bourdett, Hobhouse, és Lamb. Az utolsó voksoláskor Bourdettnek 5327, Hobhouseének 4882, Lambnak csak 4436 vokasai voltak. Közelébbi levelünkben említettük, hogy Bourdettet éppen most a' Leicesteri Esküdtték törvényszéke bűnösnek lenni találta, azért, hogy egy levelében, mellyet ki is nyomtatott, az Országlószéket olcsárlotta: hanem a' büntetés még nem mondatott ki a' fejére. A' Hobhouse válosztatása még nevezetesebbnek látszik lenni sokak előtt, azért, hogy ötét éppen csak most szabadította - ki a' fogságból az a' történet, hogy ötét III. György király meghalván a' Parlamentumnak eloszlattatása miatt a' Constitútz ó' ereje szerént, melly azt tartja, hogy az olyan személy, kit a' Parlamentum fogságra tétetett, ugyan azon Parlamentumnak eloszlattatásakor, e o i p s o, szabadon bocsáttassék ki kellett bocsátani. (Már más izben megirtuk: hogy Hobhouseét azért küldötte vala fogságba az alsó ház, hogy nyomtatott irásban merte arra inteni a' népet, hogy a' ház' akkori tagjait gallérjoknál fogva vesse - ki a' Parlamentum' szálájából). Két ilyen embereket vá-

losztván most Westminster a' maga képviselőjévé, a' Ministeri Ujságok 's név szerént a' Kurir, alkalmatosságot vettek magoknak belölle, hogy a' Westminster lakosokat legunyolják, így szollván: „Hogy oly két Képviselőt választottak magoknak, kik közül egygyik csak most jött-ki a' fogházból, 's a' másik már készül bemeneni.“ — Bourdett azonközben, Leicesterből, Londonba visszaérkezvén, mind e' mellett is oly győzedelmi pompával tartotta Westminsterbe való bemenetelét, hogy az uczákat, mellyeket végig ment, több mint 100,000 ember lepte-el. Ennek felette a' házak' ablakai, fedelei, 's minden egyéb helyek, nézőkkel voltak megpakva, a' kik fejr keszkenyöket 's borostyán ágakat csóválván, így kiáltoztak: „Sokáig éljen Bourdett!“ — Bemenetelét egyenesen azon piacra és azon álláshoz folytatta, a' hol éppen akkor folyt a' Hobhouse' választatásának munkája. Bourdett adta néki az utolsó vokst, 's azzal a' voksolás' munkája berekesztetett. Ugyancsak Bourdett volt az is, ki a' Westmestminsterekhez a' Válosztásnak elkezdődése előtt egy levelet intézvén, ajánlotta nékiek, hogy Hobhousét és ne Lambot váloszszák, azért, hogy ezen utolsó, ámbár különben jó ember, a' nép' ügyének pártfogásában mindazonáltal nagyon lágy-meleg. — Melly nagyon hallgasson a' Westminsteri nép ezen Báronetnek, Bourdettnek szavára, megitélhetni csak abból is, hogy azt a' faállást, mellyet az ilyen Válosztási alkalmatosságokra szoktak csinálni, 's a' melynek Hastings a' neve, most, Bourdett által kérettetvén, legkissebb bántódás nélkül hagyta a' nép, holott más időkben, legmérgeesebb lármával szokta volt a' válosztás' végződés után, letépni. — A' válosztattaknak a' városban győzedelmi fényes pompával való le- 's - feljárása is

mindjárt a' Válosztás után szokott esni, hanem a' Bourdett jóvállására most ezt a' pompát is, más, meghatározandó, napra halasztották mind két válosztattakra nézve.

## I r l a n d i a.

Közönségesen beszélnek Londonban, hogy meghatározta az Anglus Ministerium, hogy, ha az Irlandiai larmázások, a' mellyek némelly Grófságokban igen nagy mértékre léptek, még tovább is tartani fognak, a' Clare nevű Grófságnak közepére Lógeret fogna gyűjteni, melyre már tétetnének is az előrevaló készülétek. — Hanem más tudósítások szerént már csendesedett valamit ezen Irlandiai larmázás. Szent Patrik napján várták, hogy, mint hirleltetett, valami próbát fognának tenni a' Pántlikások: de nem tettek semmi mozdulást.

Hunt, kinek Yorkban foly a' pere, fényes pompával való bemenetellel, 140 pártfogó tanuk által kísértetve, jelent meg ott; az alsóbb nép nagy örvendéssel fogadta. Azzal vádoltatik, hogy azon 60,000 embereket ő lázzasztotta volna fel, a' kik tavaly Manchesterbe, a' törvénnel nem megegyező módon, az az, zászlósan 's katonai pompával, öszszegyülekeztek; 's következésképpen, hogy ő lett volna okozója az ott Augustus' 16-dikán eléfordult vérontásoknak 's általjában a' közönséges csendesség' megháborittatásának. A' Királyi Prokurátor Scarlett kiváltképpen arra a' szempont-ra tette az Esküdtteket figyelmetessé, hogy melly veszedelmes következéseket hárítanak-el a' közönségről, hogy Huntot bünsnek fogják itélni. Ő, Mártzius' 17-dikén olvasta-fel az Esküdttek' itélőszéke előtt a' maga mentő beszédjét, a' melly három egész órát tartott. Azólta az Es-

hódtek' kihalgattatása foly, mellyen a' férjfiakból álló közönség, mellyel addig a' szála tele volt, nem igen kap, 's azért nem is nagy számmal van jelen, hanem az aszszonyságok kapnak nagyon rajta, 's azért oly sokan is gyűlnek-be halgatására, hogy csudálni lehetett.

### Spanyol Ország.

A' mostani környülállásokra nézve mint nevezetes jelenés úgy emlittethetik az a' fényes pompa, mellyet Madridban Mártzius' 20-dikán, részint a' Királyné' születésének, részint a' Constitúzió' legelsőbbszöri kihirdetetésének meginnepeletéssekre nézve, a' Királyi Udvarban tartottak. Jelen voltak itt: a' Grandesek, az Országnek e' végre ide küldött Követjei, a' külső Udvaroknak itt lévő Ministerek és Követjeik, a' Fő törvényszékek, a' Fő Papság, a' Generálisok és egyéb itt lévő tengeri és katonatisztek, kiknek minnyájoknak szerencséjék vala tisztelettel szerencsét kívánni ö Felségeknak. Valósággal nagy volt a' megkülömböztetett személlyeknek az Udvarhoz való beto- longása. Az innepet ágyuk' durrogása adta hírül a' sokaságnak, 's az estvének elkövetkezésével az egész várost megvilá- gositás öltöztette innepi ábrázatba: a' Provisoriai Fő Junta pedig az ál- tal külömböztette-meg ezen nevezetes na- pot a' többektől, hogy a' néphez prokla- mátzión intézvén, annak szemei elejébe terjesztette azt, és figyelmetessé tette arra, a' mit az Országlószék eddig cselekedett 's a' mit cselekednie még kötelessége sze- rént hátra van. Azon tárgyak között, mellyeket már munkába vett, ezekről tett említést: „Madridkan mint az Ország' fő városában a' gazdaságnak és az igazság' kiszolgáltatásának a' Constitúzió' fundá-

lódó Systemáját 's az annak folytatására határozott tisztikarokat néhány napok alatt felállította, ugyan ezen munka ha- sonló rövid idő alatt végre fog a' Király- tól a' Fő Junta' jóvállására kiadatott Vég- zéseknek ereje szerént az egész Ország- ban hajtatni; az első lépések már megté- tetek; a' nyomtatási szabadság felállitta- tott; az Inquisitziói (titkos nyomozószéki) ítélőszékek eltöröltettek; azon summa pénzek, fundusok, mellyek a' Status' hi- telére bizattatva voltak, a' magok eredeti határozatásokra visszaigazítottak, az ezekkel való gazdálkodás a' Kir. kincsnek gazdálkodó hivatalaitól elválosztatott, 's azon Igazgatóknak, kiket a' Cortesek már 1813-ban kineveztek vala, általadattak. — A' mi még hátra van 's a' mit mos- tanság mindeneknek előtte megtenni szük- séges leszen, ez, a' Cortesek' öszszegyü- tetésének elintézése leszen, melly egy nehéz, és a' Fő Juntának egész figyelme- tességét elfoglaló Problema. Ezen Junta tehát a' maga tulajdon bé- és által-látá- sából oly jóvállást terjesztett a' Király' elejébe: Hogy ö Felsége, ezen tárgyra nézve, még most miden tekintetben, a' mellyekre nézve a' Constitúzió'nak betűji vezer fonal gyanánt nem szolgálhatnak, egyedül csak azt a' lelk t kövesse, mel- lyet ö Felségének a' lelkiismeret 's az ezen Constitúzió' eránt viseltető hajlan- dóság, sugallanak. — A' végén ezen pro- klamátzió'nak a' Frantzia revolúzióra is egy oldalfélt való tekintet vetvén ezen Fő Junta, intöleg a' Spanyol nemzet' sze- mei elejébe terjeszti azon veszedelmeket, mellyeket a' hebehurgyaújitásoknak szom- juzása egy mindenfele bünhödésekkel trá- gyázott földön a' nepeknek termeni szo- kott, 's a' melly gyümölcsökkel a' Fran- zia revolúzió' a' mai világot ily nyilván- ságosan megesmertette — 's hogy ezen-

tükörbe való betekingetésre mostanában a' Spanyol népnek is nem kevés szüksége van, elég nyilván mutatják a' Kadixsi történetek, 's kézzel foghatólag mutatja végezetre a' Párisi több Ultra-Ujságlevelek közt a' Journal-des-debates is, egy, alábbkövetkező tudósítás által.

A' mi a' Kadixban eléfordult történeteket illeti, ezekről ily tudósítást olvasunk ugyancsak a' Párisi Ujságokban Kadixból Mártz. 15-dikéről: —“

„A' tengeri és ágyuzó seregeknek némely tisztjeik már 7-dikben elkezdettek vala özsze gyülekezni, 's jó számra szaporodván, ekkor kérő levelet készítettek 's intéztek Generális Villavicencióhoz az eránt, hogy fogadják-el a' Constitúziót. Villavicenció a' hadi tanácsot özsze hivatván, elejébe terjesztette az említett tiszték' kérelmét, 's a' hadi tanács azt végezte, hogy a' kérelmet küldjék Santa Mariába, a' fő vezér Freyre' hadi szállására, még pedig ajánlással. A' Freyre' plánuma a' lévén, hogy a' dolgoknak kifejtődését az Országnak más részein elvárja, a' dolgot még mostanról is tovább akarta halasztani, időt akart nyerni; erre nézve még két napi gondolkodásra való időt kívánt; ezen idő 10-dikben telt volna el, de nem nyerte-meg kívánságát. Tehát 9-dikben reggeli 6 órakor bemenvén Kadixba, még azon napon délutáni 4 órakor a' szállása' folyosójára kiállott 's a' katona és polgári tiszti karok által körülvétetve, a' Szent Antal piatzán sorban álló katonaságnak tudtára adta, hogy a' Constitúzió, a' következő napon (10-dikben) proklamáltatni fog. Ennek halála valamint a' népet úgy a' katonaságot is ekkor nagy örvendezésre indította, az örvendezést estve az egész városnak megvilágosíttatása és ágyúdurogások jelentették; a' Kadixsi Ujságlevelek már még a'

pompázás' rendjét is kiirták vala, mellyel más nap' a' proklamálásnak véghez kellett volna menni, 's Freyre már az idegen Consulokat 's még az insurgensek vezérét Quirogát is meghivatta vala, hogy a' pompán jelennyenek-meg. Hanem micsoda előérzés, micsoda rémlés intette-meg Quirogát, még nem tudhatni — elég az a' dologhoz — hogy ő meghatározva vissza izent, hogy meg nem jelenik ezen pompán különben, hanem ha azon katonaság, a' melly ott eddig őrizeten volt, onnét kitakarodik, és néki a' Cortadura előre általadatik, a' Puntales' erősségeivel egyetemben. Más nap reggel (10-dikben) még folytak ezen alkudozások — midőn egyszer csak azt vette eszébe a' nép, hogy a' puszkázás elkezdődött; a' katonáknak egy része azon éjjel lázzadást gerjesztett; az ebben egygyetértők a' kaszármából az uczákra kirohantak, 's azt kiáltozták, hogy Freyre a' Király ellen árulást követett-el, 's ezen kiáltozást azon végezvén: hogy éljen a' Király' a' népre, legkissebb vállogatás nélkül, férjira, aszszonyra, öregre, gyermekre, mindenre, még az őket csendesíteni iparkodó tisztekre is, reájok tüzeltek. Ezen mézárulás ezen napon estvéii 5 órakor, mikor a' katonák részegen és lankadttan, kaszármájikba visszatértek, megszűnt ugyan, hanem más nap' reggeli 7 órakor ismét elkezdődött, midőn már a' vámosok is a' katonák közzé elegyedvén, nagyon rút dolgokra vetemedtek. Freyre pedig, már ekkor, látván, hogy a' katonák között a' csendességet helyre állítani nem lehet, vissza ment volt Santa Mariába. A' katonák, sőt a' polgárok is, nem tudván mi fog történni a' következő napon, egész 12-dikben és a' következő éjjel, felfegyverkezve vigyáztak, 's a' lárma, némellyek szerént, még 15-dikben

se' szünt volt meg egészen, holott Generalis Valdes az arról való hirdetést, hogy a' Király Madridban Mártz. 7 - dikén a' Constitúziót már maga is elfogadta volna, az uczákra kifüggesztette volt. Nem hittek néki a' katonák 's leszaggatták az uczák' szegleteiről. Nevezetes környül-állás az is, hogy az alatt, míg ezek Kadiksban ekképpen folytak, a' hajós sereg Quirogával egygyet értett, a' Constitúzió a' hajókon proklamáltatott, 's a' szigeten és a' hadi hajókon lévő ágyuk egymást barátságosan köszöntötték. —

Az a' tudósítás, melyről feljebb említők, hogy a' Spanyol dolgokról a' Journal-des-debatesben kedvetlenséggel emlékezik, így következik: — „A' Generális Pol nevezet alatt esmeretes Gróf Romain, a' ki Gallitziában a' militziának egy részével magát a' Constitúzió' proklamáltatásának ellene szegezte vala, minekutánna minden véletartók elszélesztettek volna, a' tartományból egészen kikergettetett: hanem e' közben a' Nemzeti sereget is az a' vesztség érte, hogy annak fő vezérlője Oberster Acevedó elesett. Gróf Romain némelleyek szerént Asturiába vette futását, 's még van vezérlése alatt egy maroknyi sereg. Kadiksban ugyan, minekutánna a' katonaság affelől, hogy a' Király 7-dikben a' Constitúziót megerősítette, egészen bizonyossá tétetett, a' csendesség helyre állott, de Biskayában még néhány városok találatnak, mellyek a' Constitúziót kihirdetni nem akarják, azért, mert azt mondják, hogy ök a' tartomány' régi jussaihoz akarják tartani magokat.“

\* \* \*

A' Király a' Fő Junta' jóvállására a' tartományoknak mind azokat a' fő tisztviselőjüket megerősítette hivataljokban, kik

a' Királynak az Országba lett visszatérésekor tisztségben lévén azolta mások tettei helyekbe. A' Cortesek' Cancellariáját is egészen arra az állapotra visza helyhezette a' Király, melyben 1814-ben a' Cortesek' eloszlattatásakor volt, 's oly útasítást szabott elejébe, hogy minden munkájának folytatásához ismét ott kezdjen hozzá, a' hol akkor félbehagyta volt, 's a' Fő Juntát mind addig tanácslásával segítse, míg a' Cortesek' özsze nem gyülekeznek. Arról is rendelést tett ö Felsege, hogy a' Constitúzió' Aktája, azon eredeti irásban, melyben készült, úgy a' Státusnak egyéb Aktái is, a' Pecséttel egygyütt, ugyan annak általadattassanak.

A' Cenzúra' Fő Juntája' Elölülőjévé, az a' Quintana nevü Spanyol neveztetett-ki, kit az Ország' első írójának és Poétájának tartanak.

#### Frantzia Ország.

Mare nevü Királyi testörzöt, Mártz. 28-dikán három gonosz emberek a' Márs' mezején megtámodván a' földhöz vágták 's azt kívánták tölle, hogy kiáltsa: Éljen a' Császár! Mare ellenben így kiáltott: Éljen a' Király! melyért néhány kardvágásokat tettek rajta a' gonoszok; kiáltására azonközben más emberek is közelitvén arra felé, a' gyilkosok elszaladtak.

A' Conservator' főbb Redaktora Chateaubriand, mint előre kihirdette vala, mihelyest a' Követek' kamarája Mártz. 31 - dikén az Ujságok' egy ideig Censura' alá lejendő vettetésének meghatároztatását meghallotta, a' 78-dik csomónak kiadásával azonnal megszűnt irni, addig, míg ezen Censúra tartani fog, tudnillik az ezen esztendőnek vége felé vagy pedig a' jövő esztendőben özszeagyulendő kamarák' ülésének elvégződéséig.

Párisban egy Biztosság formáltatott, melynek a' leszen kötelessége, hogy azon idő alatt, míg a' személyes szabadságnak megszorittatása és az Ujságoknak Censuráltatása tartani fog, azon polgároknak familiájikat, a' kik magok, a' Ministereknek adatott hatalomnak ereje szerint elfogattatni 's fogságban tartatni fognak, segittse, 's az e' végre öszszegyülendő adományokat elfogadja. Nevezetes fábrikások, Prokurátorok, és Tudósok irták-be neveiket, hogy adományokat fognak ezen biztosság' kassájába küldözni. A' Követek' kamarájának tagjai közzül is nevezetes emberek irták-be neveiket, melyenek: Lafitte, Casimir Perrier, Lafayette, d' Argen-son, Keratry, 's többek.

Az Ujságok' Censuráltatásának meghatározatása után egy Királyi Végzést hirdettek-ki a' Ministerek, melyben ezen Censurának minémüsége fejeztetik-ki, ily szavakkal: — „Mi Lajos, Isten' kegyelméből etc. 1.) Czik. Ezen Rendelésnek kihirdettetése után 5 napok alatt tartoznak az eddig fennállott Ujságoknak és periodicus írásoknak felelettel tartozó Redaktoraik vagy tulajdonosaik Párisban a' Politziai Praefektus, a' Departamentekben pedig az ott lévő Praefektusok előtt kinyilatkoztatni, hogy írásaikat a' most 1820-ban Mártzius' 31-dikén meghatározatot törvénynek tartásai szerint folytatni 's magokat ahoz alkalmaztatni akarják. — 2.) Czik. A' kik ennekutánna valami Ujságlevélnek kiadásához akarnak fogni, tartoznak tollunk arra való meghatalmaztatást nyerni 's e' végre a' mi Belső Ministerünkhöz kérelmet beadni, 's azon esetben, ha kérelmét egyéb eránt valaki megnyerheti, tartozik megmutatni, hogy az 1819-ben Jun. 9-

dikén meghatározatot Cautiót leteheti. — 3.) Az Ujságíráásra való Pátenst azon helyen kell jegyzökönyvbe írni a' hol az Ujságnak irattatása leszen. — 4.) Párisban a' mi Belső Ministerünknél egy Biztosság áll-fenn, m lyre bizattatik, hogy kiadattatások előtt minden Ujságleveleket megvizsgáljon. — 5.) Ezen Biztosság 12 személyekből áll, kiket a' Belső Minister ajánlására mi nevezünk-ki. — 6.) Minden Ujságlevelekben vagy politikai periodicus írásokban találtató tárgyak alá felírni köteleztetik ezen Biztosság a' Viditet, előbb, hogy sem azok nyomtatás alá adattatnának. — 7.) A' Biztosság semmi tárgy eránt nem tehet határozást, ha legalább öt tagjai jelen nem lesznek. — 8.) A' Departamentekben három személyekből álló Biztosság adatik a' Préfektus mellé az ott kijövő politikai leveleknek censurálására. — 9.) Mindezeknek felette még egy 9 tisztviselőkből álló Tanács állittatik-fel a' Politikai levelek' censurájára való felvigyázásra, a' melly tanácsnak tagjait mi a' Justic-Minister' ajánlására nevezük-ki. — A' Párisi Censurai Biztosság minden héten egyszer, a' Departamentekben lévőek pedig hónaponként legalább egyszer, fundamentomos okaiknak felhordásával számolni tartoznak ezen Tanács előtt a' Politikai tárgyak eránt tett határozásaikról. — 11.) Valamelly Ujságlevélnek megszüntetése vagy felfüggesztetése a' Justic-Minister' helybehagyásával ezen felvigyázó Tanács által esik.“ — Hátralévő része ezen törvénynek a' festéseket, képeket, 's rajzolatokat illeti, mellyeket hasonlóképpen vizsgálás alá kell adni, minekelötte a' közönség' elejébe kitétetetnének.

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## E r d é l y.

Kolozvárról Böjtmáshavának 6-dikán: —

A' tegnapi és mai napok, a' felhős borongás mellett is, kellemetesekek voltak és diszesekek. Az Esztergomi Érsek, a' Magyar Ország Primássa Rudnay Sándor ö Hertzegsége, tegnap déltájban érkezett ide Károlyvárról: hogy a' Királyi Kormánytól, a' melyben mióta az Erdélyi Romai közhitűek' Fő Lelkipásztorságot viselő első Tanátsi Széke volt, minnelötte ez Országból új Méltóságának helyére ki-költöznek, — illendöképpen bútsut vegyen. Nagy lévén éhez az Urhoz a' tisztelet, mely valójában nem csak méltóságán, hanem ritka és nagy érdemein is épült — a' Városi Tanáts' követtyein, Senator Szentkirályi Mihály, Ferentzi Móses, Darkó Dániel és Lukáts Györgyen kívül, a' Királyi Fő Kormány' Vice Praesesse is, Méltóságos B. Jó'sika János Ur ö Excelentiája, Kormányi Tanáts és Hazabeli Cancellarius Méltóságos Csedő László, Kormányi Tanátsos Cserei Miklós, Kormányi Titoknokok Királyi Tanátsos és Abbás Szabó János, B. Apor Lázár és Sebess Antal, Concipista Papp Samuel, Urakkal egyetemben, a' Lycaeum Pro-Directorától Banó István Urtól, a' fennebb tisztelt Vice Praeses Ur ö Excelentiájának két nagy reménységű tanuló fíjaitól, 's két ifjú Gavalléroktól Gróf Beldi Ferentztől 's Gróf Kornis Lajostól, kísértetve, elejébe szekereztek; 's a' Feleki Lejtön szembe találkozván, 's illendöleg köszöntvén, bekisérték ezt a' nagy férjfit és ritka Fő Lelki Atyát, sürü ágyuzás és nagy harangszó között, szokott szállására; az öszve-sereglett népnek sokasága között. — Ma, u. m. 6-dikán Hazánk'

tisztetes Kir. Kormányozójának Gróf Bánffi György Ur ö Excellentiájának Palotájában, a' hol a' Kormány-Tanáts' ülésai tartatnak, az Ország' Tanácsa egybe-gyülekezve lévén, 's a' hozzá tartozó Ágak is öszve hivattatván, ö Hertzegsége a' fennevezett Fő Kormányozó Urral együtt jött-be a' Tanátsba; a' hol az asztal fejenél lévő két szék közül a' jobb felölajánlottat elfogadván, igen diszes beszéddel fejezte - ki ezen Királyi Tanátshez és az egész Erdélyhez viseltető indulatit; melyre a' nagy tiszteletű öreg Fő Kormányozó is fontos beszéddel megfelelt; ezeket pedig a' Királyi Kormány' Vice Praesesse Báró Jó'sika János Ur ö Excelentiája, igen tsinosan, ékesen, mindenképpen magas elméjéhez illöleg fejezte - be; melyek után ö Hertzegsége a' maga szállására visszament. A' Fő Tanáts' ülésének bevégezése után a' tisztelve említett Királyi Fő Kormányozó Ur ö Excelentiájánál fényes Uri ebéd következett; estve felé pedig a' Királyi Kormány' Tanátsossai, az említett Vice Praeses Urtól vezéreltetve, ö Hertzegségét a' szállásán is megkeresték, 's ezen Hazához bizonyított jó voltát újabban megköszönvén, magokat és Hazájokat továbbra is jó emlékezetébe, atyai gondjába ajánlották. — Ez a' nagy férjfit betses emlékezetét hagyta ebben az Országban, — 's például szolgálhat mindazoknak a' kik nem itt születve, még is arra rendeltetnek, hogy köztünk nagy méltóságokat viselyenek. A' Püspöki Kormányt és az Oskolák' Fő Igazgatását olyan gondoskodással és munkássággal vitte, mint ha külön külön csak egyik egyik lett volna egyedül való gondja. Az ifjú Papság' nevelésére, a' Megye Papok' vezérlésére, az Isteni tisztelet' módjának megadására,

az erköltsi fenytékre, szorgalmatos és sikeres gondja volt. A' Haza' világi ügyei-be, ahoz a' megkülömböztetett kegyelem-hez képest, melyben az Országló Felség előtt állani érdemlette, olyan jótévő böltsességgel 's előre való nézéssel elegyedett, melyből ki lehetett látni, hogy nemes szive az Uralkodóhoz és a' néphez egyaránt igaz és egyenes. Az igazságnak 's a' jó rendnek erős oszlopa, a' hátra hagyott talentumoknak, érdemeknek szemes kikeresője, az elnyomattaknak oltalma, — a' Papi Rendnek élesség nélkül szoros Igazgatója volt; 's a' legkisebbekhez is leereszkedő emberségnek tüköre. Rendkívül való jó téteményeit hagyta Erdélyben. Nevezetesen, az Al Vintzi jövedelmet a' Káptalannak vissza adta, — a' Kánonokok' fizetését megnagyobbitotta, a' Clericusok' fundatioját megszaporitotta, a' Szerzetes Házakat rendke szedte; a' Szent Ferentz szorosabb rendü Szerzetének Clericussait Károlyfejevárra, egy a' végre állított Seminariumba, helyheztetvén, a' magáéból tartotta, és jobb módon való tanittatássokról gondoskodott. — Egész Dioecesisét (a' mit még egyik Püspök sem végzett-be) megjárván, a' szegényebb Megyéket adakozásával felsegélette, a' megromlott Templomokat kiújította, egy szóval: sok nyomait hagyta jótévő lelkének! Valóban méltán szerentsélteti Erdély nemes Magyar Országot, hogy ilyen férjfiat szült, 's Első Érsekjének, Primásának, ilyent nyert!!

### Magyar Ország.

Pesten, Grusz Antal Ur, a' Törvények Doktora, felesküdt Prokurátor, a' Magyar Törvényeket ideigvalóképpen tanító Professor, egy nagy re-

ménségü fiatal tudós, e' hónap' 6-dikán meghalálozott.

\* \* \*

A' Pesti Ujság szerént az ott lévő Evangelicum Templomban Nagy Tsötörtökön (Mártzius' 30-dikán) tellyes muzsikával adatott Ramlernek nevezetes Oratoriuma: „Jésusnak halála.“ Ezen Oratorium Berlinben esztendönként szokott adatni, mellyet Graun, híres muzsika Szerző alkalmaztatott a' muzsikára. Az itt való előadást Babnigg Máté Ur, az Evangelikusok' iskolájában lévő Énekmeister intézte el, 's részént a' maga tanítványai által, részént pedig a' Muzsika Egyesületnek segedelmével vitte végbe, 's a' mint az ahozértök erőssitik, az előadás tökéletesen megfelelt a' célnak, és a' jelenlévők várakozásának.

### B é c s.

Az itt kijövö Udvari Ujságban arról tétetik emlékezet, hogy azon eszközöknek előmozdittatássokra, mellyek által a' papiros pénznek beszédettetésére van célzás, Parish Dávid és S. M. Rothschild Urakkal oly egygyezés tétetvén, hogy ezek Conventzió szerént való pénzben 20,800,000 forintokat adjanak kölcsön: ehezképpent nékiek egy Fő Adósági Levél (Obligatzió) annak megfelelő számú elidegenithető Obligatziókkal egyetemben, oly határozással adattattak által, hogy egy, ugyan ezen Udvari Ujságban találtató plánum szerént, 20 esztendők alatt, minden esztendönként egyszer seriesenként, történendő sorsvonás által, nyerességgel, a' nyereségeket is a' felvett tökepénzhez számlálván 38 millió 502 ezer és 430 forintokkal fizettesenek vissza. — Erről a' jövö Ujságban többet.